

Els obstacles per a l'eficiència en el camp xinès

La Xina està immersa en un procés de transformació total i absolut que va començar a finals dels setanta i que avui encara no està, ni molt menys, complet del tot. Aquest procés de gran creixement i canvi ha donat lloc a una multitud de reptes un dels quals i més destacat és el sector agrari. La Xina representa un 20% de la població del món i, en canvi, només té un 7% sobre el total de terres cultivables. La pressió demogràfica sobre l'agricultura és importantíssima i qualsevol pas en fals podria tenir conseqüències molt greus per un país que des de 2011 és el major importador mundial de productes agrícoles.

A la Xina saben el que és passar fam, i ho saben de primera mà perquè encara viuen aquells que van tenir la sort de sobreviure a moltes de les turbulències que va haver de patir el país en temps de Mao. Durant el Maoisme les terres es conreaven en grans comunes que ajuntaven a més de 100 famílies amb uns resultats devastadors. Alguns historiadors xifren en 32 milions de morts degut només a la gran fam de 1961-62 coincidint amb l'anomenat Gran Salt endavant de Mao que va resultar tràgic.

Com dèiem, des de finals dels setanta que la Xina ha posat la directe del creixement i els seu nivell de renda per càpita no ha deixat de pujar i amb això, lògicament, la demanda de productes agrícoles en un país que partia d'un nivell de desenvolupament molt baix. Malgrat els esforços de la Xina per fer més eficient el seu sector agrícola, cada any veu com una proporció més gran de la seva demanda domèstica depèn dels mercats internacionals amb els riscos que això suposa i els condicionants que implica per a la seva agenda diplomàtica internacional. No obstant, les millores des dels temps foscos de les comunes, el camp xinès no acaba de ser el productiu que hauria de ser. Per què és això?

La resposta principal a aquesta pregunta la trobem en les polítiques de subsidis, moltes d'elles reminiscències heretades de l'antic règim i, que encara avui, generen incentius perversos i ineficiències als agricultors i empresaris agrícoles xinesos.

En efecte, els agricultors estan fortament subvencionats amb ajuts i primes per produir aliments que, d'altre banda, seria més barat comprar a l'estranger. D'aquesta manera, el govern incentiva, per exemple, conrear cereals en terrenys que no són del tot adients per aquest tipus de conreu, o que seria més eficient i productiu plantar un altre tipus de conreu. El resultat és un enorme desaprofitament i una enorme contaminació si tenim en compte la gran quantitat de productes químics i fertilitzants (molts d'ells subvencionats també, és clar) i el gran subministrament d'aigua que molts agricultors fan servir contra la lògica de mercat, només guiats per els impulsos que dicten els ministeris de Pequín.

No cal dir que totes aquestes regulacions no només impliquen un cost molt gran pel govern xinès en concepte d'ajudes, al marge de la ineficiència pròpia d'un esquema de planificació, sinó que, a més, generen enormes bosses de corrupció. Els subsidis que la Xina reparteix als agricultors estan en línia amb les normes mundials on els mercats agrícoles estan caracteritzats, precisament, per estar dotats de sistemes d'ajuts i quotes molt complexos, moltes vegades perversos, ja que perjudiquen el camp més que no pas l'ajuden en la majoria dels casos. La gran diferència amb la Xina, el fet que les seves ineficiències cridin més l'atenció, és el fet diferencial del seu fort creixement en la demanda d'aliments. Aquest fet substancialment diferent a cap altre país, és el que explica, en gran part, com la producció agrícola domèstica de la Xina cada cop representa una part més petita de la demanda total.

Tenint en compte la mida de la Xina, aquests subsidis i la mala gestió dels graners xinesos podrien tenir un impacte enorme en l'estabilitat dels mercats mundials d'aliments. A part de que tenen un cost altíssim per el propi gegant asiàtic. Segons un informe de l'OCDE, el país va gastar 165 mil milions de dòlars en ajuts als agricultors el 2012, el doble que cinc anys abans. Els costos només poden seguir augmentant si la Xina no pren mesures al respecte que vagin en la línia d'enfortir els drets de propietat i la liberalització del sector i la terra.

Amb un país que té un dèficit comercial de productes agrícoles de 80.000 milions de dòlars, el debat sobre la seguretat alimentària és cabdal. No hi ha posicions úniques: uns estan a favor de donar resposta al repte bàsicament amb ajuts i subvencions, i d'altres, pel que sembla els que menys, veuen que la Xina només espantarà el fantasma de la fam apostant per la liberalització profunda dels mercats, els drets de propietat i el paper que puguin jugar els mercats globals. Aquesta postura ara compta amb recels del partit que s'enorgulleix del seus orígens rurals. No vol avivar el descontentament al camp. Així que segueix bloquejant les importacions quan els productors nacionals es veuen amenaçats. Així doncs, el govern encara està molt disposat a mantenir els agricultors que treballen en els camps malgrat els costos en termes de la rendibilitat siguin molt alts. Convé estar pendent del que faci o deixi de fer la Xina que té la clau que determina el preu de la majoria de matèries primeres.